

Ilidesjärven puiston asemakaava nro 8725

Liito-oravaselvitys

Päiväys	31.05.2024
Tekijät	Anni Parkkinen, Jussi-Pekka Manner
Tarkastaja	Anni Parkkinen
Projektinumero	12005747

Sisälllys

1	JOHDANTO	3
2	SELVITYSALUE	3
3	MENETELMÄT	4
	3.1 Liito-oravaselvitys	4
4	TULOKSET	5
	4.1 Liito-oravaselvitys	5
	4.2 Epävarmuustekijät	7
5	JOHTOPÄÄTÖKSET	7
6	LÄHTEET	8

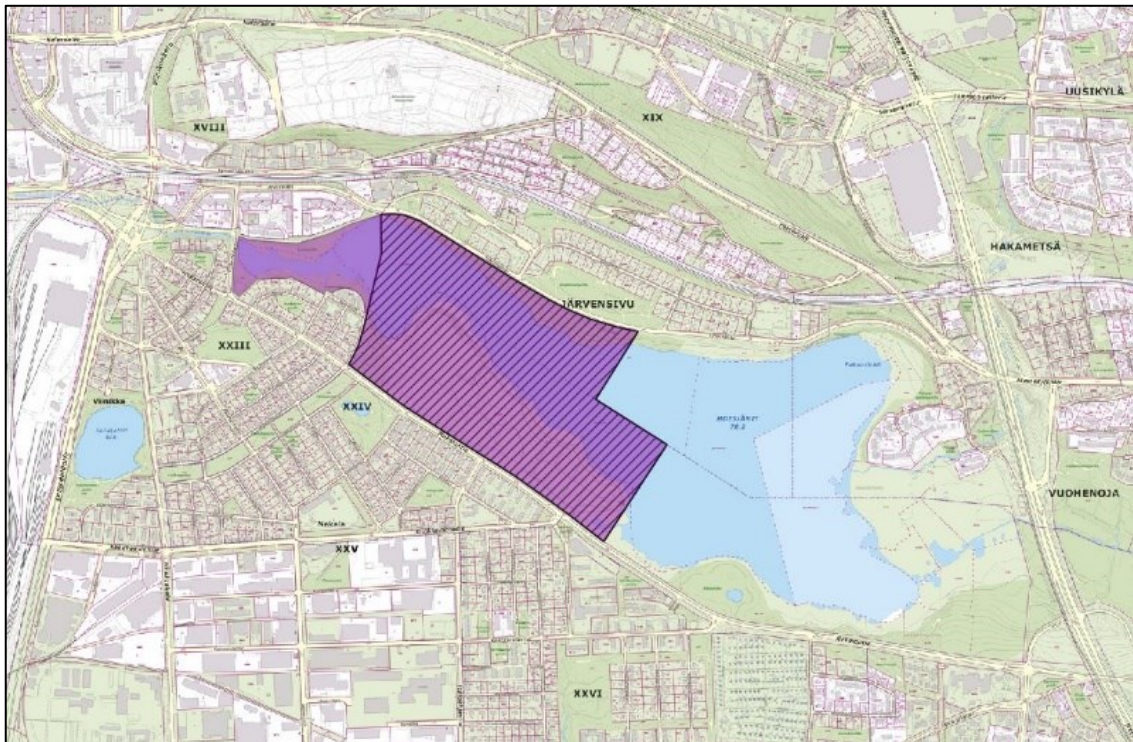
Selvityksessä käytetyt kartta-aineistot ©: Tampereen kantakartta 2022.

1 JOHDANTO

Tämä selvitys on tehty Tampereen kaupungin toimeksiannosta liittyen Tampereen Iidesjärven puiston asemakaavoitukseen. Työn tarkoituksena oli selvittää liito-oravan esiintyminen kaava-alueella. Iidesjärven puisto sisältyy asemakaavoitusohjelmaan vuosille 2024–2028 ja asemakaavan laadinta ajoittuu vuodelle 2024. Iidesjärven etelärantaan suunnitellaan yleiskaavan mukaisesti luontopainotteista puistokokonaisuutta. Alueella oleva Nekalan vanha kaatopaikka kunnostetaan luontoarvot huomioiden. Suunnittelun lähtökohtina pidetään alueen luonto- ja maisema-arvoja.

2 SELVITYSALUE

Liito-oravan selvitysalue käsitti Iidesjärven puiston asemakaava-alueen nro 8725 sekä sen länsipuolelle sijoittuvan, Lokintaipaleeseen rajautuvan lahtialueen ympäristön. Selvitysalueen pinta-ala on noin 46 hehtaaria, josta maa-aluetta on noin 25 hehtaaria. Selvitysalueen rajaus on esitetty kuvassa 1.

Kuva 1. Selvitysalueen ja asemakaavan nro 8725 rajaukset. Liito-oravaselvitys tehtiin lilan rajauksen alueelta.

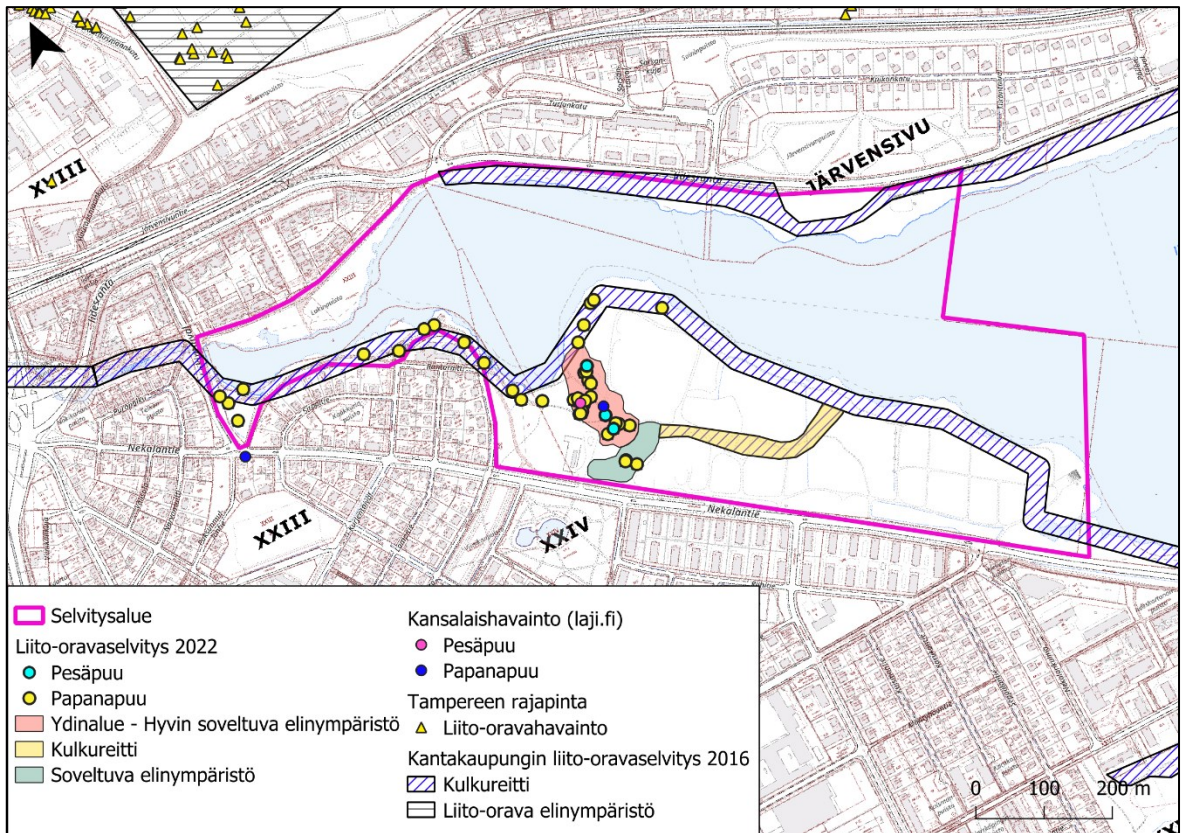
3 MENETELMÄT

3.1 Liito-oravaselvitys

Liito-oravakartoituksesta vastasivat FM Jussi-Pekka Manner ja FM Anni Parkkinen Sitowise Oy:stä, ja se toteutettiin 17.4.2024. Raportoinnista vastasi Jussi-Pekka Manner.

Liito-orava (*Pteromys volans*) on luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettu ja EU:n luontodirektiivin liitteiden II ja IV (92/43/EEC) laji. Liito-oravaselvitys laadittiin Niemisen ja Aholan (2017) ohjeen "Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt" mukaisesti papanakartoitusmenetelmällä. Työssä on noudatettu myös Suomen ympäristökeskuksen raporttia nro 43/2023: "Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi: Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle." Selvityksessä etsittiin liito-oravan papanoita puiden juurilta sekä kartoitettiin liito-oravalle soveltuvat kolopuut, risupesät ja pöntöt koko selvitysalueelta. Havainnot merkittiin ylös gps-laitteella. Erytystä huomiota kiinnitettiin liito-oravan mahdollisiin kulkureitteihin järven rannoilla.

Selvitysalueen liito-oravahavainnot tarkistettiin Suomen lajitietokeskuksen laji.fi- palvelusta 13.3.2024 (ml. viranomaishavainnot). Lajitietokeskuksen aineiston perusteella selvitysalueen liito-oravahavainnot ovat pääosin alueelta vuonna 2022 tehdyn liito-oravaselvityksen (Sitowise Oy) yhteydessä havaittuja. Selvitysalueelta on vuodelta 2023 lisäksi kaksi kansalaishavaintoa, joista molemmat sijoittuvat vuonna 2022 todetulle ydinalueelle ja joista toinen on pesähavainto. Havaintoja on tehty selvitysalueen lähistöllä myös Iidesjärven pohjoispuolella sijaitsevilla puistoissa: Kalevankankaan hautausmaalla, Kalevanharjunpuistossa ja Variksenpuistossa vuosina 2016–2021. Laji.fi -havainnot on esitetty kuvassa 2. Selvitysalueen Tampereen rajapinta-aineiston havainnot koostuvat niin ikään vuoden 2022 selvityksen havainnoista. Iidesjärven asema-kaava-alue on ollut osa Kantakaupungin liito-oravaselvitystä 2016 (Tampereen kaupunki 2016). Tuolloin alueelta ei löytynyt havaintoja.

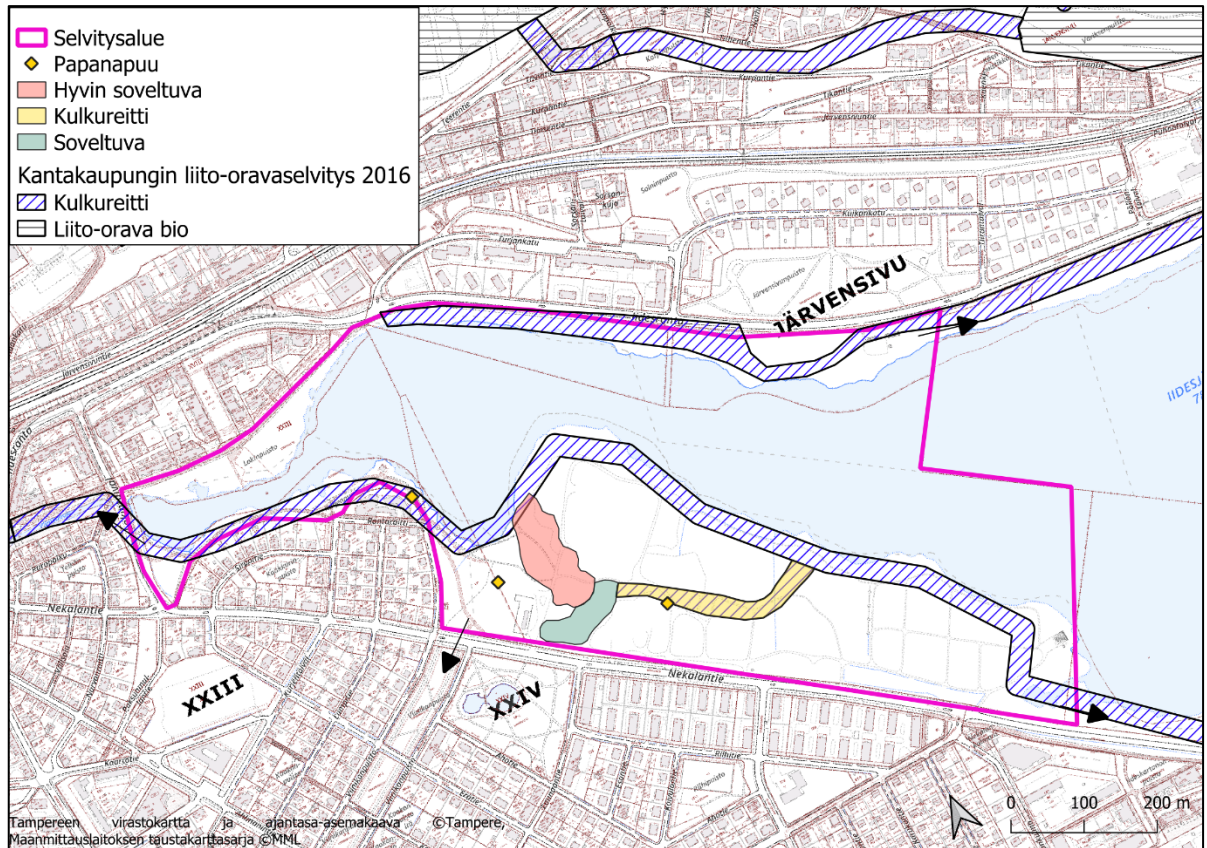
Kuva 2. Liito-oravalle mahdolliset kulkureitit selvitysalueella ja sen läheisyydessä (Kantakaupungin liito-oravaselvitys 2016), Tampereen rajapinta-aineistojen liito-oravahavainnot (Tampereen WFS-rajapinta) sekä lajitietokeskuksen (laji.fi) liito-oravahavainnot.

4 TULOKSET

4.1 Liito-oravaselvitys

Liito-oravaselvityksen havainnot ja liito-oravalle soveltuvat elinympäristö rajaukset sekä kulkureitit on esitetty oheisessa kartassa (kuva 3). Selvitysalueelta havaittiin yhteensä kolme papanapuuta Iidesjärven eteläpuolelta. Kahdessa kolmesta papanapuusta oli risupesä, ja papanoiden lukumäärä oli näiden puiden tyvellä noin 10 kappaletta. Näitä puita ei ole tässä selvityksessä tulkittu liito-oravan pesäpuiksi, sillä pesissä ei havaittu merkkejä liito-oravista ja papanamäärä oli melko vähäinen. Itäisimmän havainnon papanamäärä oli vain yksi

papana. Selvityksessä ei havaittu yhtäkään pesäpuuta eikä liito-oravan ydinalueita.

Kuva 3. Selvityksen liito-oravahavainnot, lajille soveltuvat elinympäristöt sekä kulkuyhteydet.

Verrattuna vuonna 2022 tehtyyn liito-oravaselvitykseen papanahavaintojen määrä on tässä selvityksessä huomattavasti vähäisempi. Vuoden 2022 selvityksessä havaittu ydinalue ei enää ole liito-oravan asuttama, mutta papanahavaintojen perusteella laji edelleen liikkuu Iidesjärven eteläpuolella. Kurjenpuiston itäpuolella sijaitseva varttunut tervalepikko, jossa on useita kolopuita, ja sitä ympäröivät alueet ovat edelleen liito-oravalle hyvin soveltuvaa elinympäristöä. Tämän alueen lounaispuolelle sijoittuvasta puistomaisesta ympäristöstä havaittiin yksi liito-oravan papanapuu. Lisäksi soveltuvien elinympäristöjen ulkopuolella Iidesjärven etelärannalle sijoittuu runsaasti asumattomia risupesiiä. Koko selvitysalueella on myös useita linnunpönttöjä.

Kantakaupungin liito-oravaselvityksessä (Tampereen kaupunki 2016) selvitysalueelle on merkitty liito-oravan mahdollisia kulkureittejä Iidesjärven

rantaviivalle (kuva 2). Nämä kulkureitit todettiin tässä selvityksessä toimiviksi. Selvitysalueelta länteen johtava kulkureitti on kuitenkin liito-oravalle huonosti soveltuva, ja on melko epätodennäköistä, että liito-orava käyttää laajaa risteysaluetta kulkureittinä länteen selvitysalueen ulkopuolella. Iidesjärven etelärannan kulkureitin puusto on selvitysalueen itäosassa paikoin harvaa, mutta liito-oravan kulku on mahdollinen. Kantakaupungin liito-oravaselvityksen rantareitin rajausten lisäksi koko selvitysalueen puustoinen osuus Iidesjärven eteläpuolella laajojen avoimien kaatopaikka- ja puistoalueiden ulkopuolella todettiin tässä selvityksessä liito-oravalle mahdolliseksi kulkureitiksi. Myös yhteys selvitysalueelta sen ulkopuolelle Viinikanpuiston kautta Pahalammen puistoon on mahdollinen, muttei johda kauemmas liito-oravalle soveltuviin elinympäristöihin. Tässä selvityksessä selvitysalueen ulkopuolelle johtavat lajille soveltuvat yhteydet on esitetty mustilla nuolilla kuvassa 3.

4.2 Epävarmuustekijät

Liito-oravan kartoitukset tehtiin kartoituksille sopivina ajankohtina, eikä kartoituksiin liity merkittäviä epävarmuustekijöitä. Selvityksen tiedot ovat riittävät asemakaavoitusta varten.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET

Iidesjärven eteläpuolella on liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä, mutta selvityksessä ei havaittu liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Selvitysalueelta havaittiin ainoastaan kolme papanapuuta, mikä on huomattavasti vähemmän verrattuna alueella vuonna 2022 tehtyyn selvitykseen. Tämän selvityksen perusteella liito-orava kuitenkin edelleen käyttää aluetta liikkumiseen. Iidesjärven puistokokonaisuuden asemakaavoituksessa tulisi säilyttää Kantakaupungin liito-oravaselvityksessä 2016 merkityt liito-oravan kulkureitit Iidesjärven rantaviivalla sekä näitä kulkureittejä pitkin selvitysalueen ulkopuolelle johtavat kolme yhteyttä. Vaikka pesäpuita ei selvitysalueelta havaittu, Iidesjärven eteläpuolen soveltuva, vuonna 2022 ydinalueena rajattu, alue on edelleen tulkittava lajin suojeltuna lisääntymis- ja levähdyspaikkana, sillä laji voi asuttaa aluetta myös tulevaisuudessa.

6 LÄHTEET

LAJI.FI 2024: Suomen Lajitietokeskus 13.3.2024. Liito-oravahavainnot selvitysalueen ympäristöstä ml. viranomaishavainnot.

Mäkelä, K. & Salo, P. 2023. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43 | 2023. Suomen ympäristökeskus SYKE.

Nieminen, M. ja Ahola, A. 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. Suomen ympäristö 1/2017. Ympäristöministeriö.

Sitowise Oy 2022: Iidesjärven puiston asemakaava nro 8725 Sudenkorento-, mäkihiilikoi- ja liito-oravaselvitys.

Tampereen kaupungin WFS- ja WMS-rajapinnat – Kantakaupungin liito-oravaselvityksen 2016 elinympäristöt ja kulkureitit, Arvokkaat lajihavainnot.

Tampereen kaupunki 2016: Kantakaupungin liito-orava selvitys 2016. Kaupunkiympäristö, Maankäytön suunnittelu. 75 s.